

Onderwerp Jaarlijkse bomenbalans 2022
ter informatie
Steller Wieteke de Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	89 08	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	174591-2023
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de belevingswaarde van stad, dorpen en het omliggende landschap. Bomen hebben een intrinsieke waarde. Zo geven bomen verkoeling, zuiveren ze stofdeeltjes uit de lucht en zijn ze van groot belang voor de biodiversiteit. Daarom hechten we veel waarde aan de bomen binnen onze gemeente en gaan we er zorgvuldig mee om. Om dit ook in de praktijk tot uitdrukking te brengen hebben wij vanaf 2021 de beleidsregels ten aanzien van het vervangen van bomen aangescherpt. Ons uitgangspunt hierbij is ‘Niet kappen, tenzij’. Het is noodzakelijk dat bomen en groen worden behouden en de kwaliteit van het bestaande groen verder wordt versterkt zodat het groen nog beter kan voldoen aan de wensen van de toekomst zoals het tegengaan van hittestress en beter bestand zijn tegen boomplagen en ziektes en de effecten van klimaatverandering. We zetten in op behoud van bomen. Zo passen we waar mogelijk bestaande bomen in bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en kijken we eerst of er alternatieven zijn voor kap door het nemen van extra onderhoudsmaatregelen zoals snoeien. Pas als er geen andere mogelijkheid is gaan we over tot het vervangen van een boom waarbij het uitgangspunt is dat in principe elke kap, ongeacht de reden, moet leiden tot herplant of een financiële compensatie.

Op 12 januari 2022 hebben we u geïnformeerd over de evaluatie van de beleidsregels APVG Behoud van groen: kap en herplant 2021 (brief met kenmerk 622121-2021). Hierbij hebben we aangegeven vanaf 2022 een jaarlijkse bomenbalans op te stellen in plaats van halfjaarlijks. We hebben voor 2022 de balans opgemaakt, zie hiervoor de bijlage ‘Jaarlijkse bomenbalans 2022’. Via deze brief informeren wij u over de uitkomsten hiervan.

Meer bomen aangeplant op gemeenteground

In het coalitieakkoord ‘Het begint in Groningen; Voor wat echt van waarde is’ hebben we aangegeven extra bomen te willen planten en pleinen, straten en stenige ruimtes te willen vergroenen. Uit de bomenbalans blijkt dat in 2022 dit voor onze eigen bomen is gelukt. We hebben als gemeente 575 meer bomen aangeplant dan gekapt. Het is belangrijk dat we hiermee hebben kunnen bijdragen aan het verder vergroenen van onze gemeente. Dit doen we behalve via de aangescherpte regels voor kap en herplant ook via het geven van een subsidie voor de aanplant van bomen. Hiermee willen we bewoners stimuleren om hun tuin of straat te vergroenen. In 2022 zijn 32 bomen met subsidie aangeplant op particuliere grond. Deze subsidieregeling vervangt de actie ‘Nieuwe dag, nieuwe boom’ waarbij we in 2020 en 2021 365 bomen per jaar weggeven aan onze inwoners.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen zetten we in op vergroening. Via vier opeenvolgende stappen houden we het groen op peil:

1. behouden, bijvoorbeeld door aanpassingen in het ontwerp;
2. herplant binnen het projectgebied;
3. herplant in de directe omgeving (straal van 500 m) van het projectgebied;
4. financiële bijdrage in het groencompensatiefonds.

In de ‘beleidsregels APVG Behoud van groen: kap en herplant 2022’ is vastgesteld dat voor ruimtelijke ontwikkelingen herplant plaats moet vinden op basis van kroonvolume in plaats van 1 op 1. Als er geen mogelijkheden zijn voor behoud of herplant van de houtopstand, vindt (na toetsing) financiële compensatie plaats. Op deze manier voorkomen we afkoopgedrag. De stortingen in het groencompensatiefonds worden naar eigen inzicht en op een later tijdstip geïnvesteerd in vervangende houtopstand.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van het aantal projecten waarbij een storting is gedaan in het groencompensatiefonds. Vooralsnog is er vanuit een gering aantal projecten een storting gedaan. De compensatie van groen is binnen veel projecten (of in de directe nabijheid ervan) te realiseren.

Overzicht groencompensatiefonds tot 1 januari 2023 (bedragen x €1.000)

Storting vanuit project	Gestort	€	Bestemd voor project	Uitvoering	€
Woonrups Kempersberg	2017	8	Groeninrichting Helperpark	Gereed	8
Engelse Park	2017	212	Groeninrichting Helperpark	Gereed	212
Aa-Kerkhof	2018	4	Standplaats bomen St. Jansstraat e.o.	Gereed	100
Fietspad Ringweg Noord	2019	100	Bomen Akerkstraat	2022	40
Kerklaan	2020	7	Nieuwe Boteringestraat	2022	30
De Meeuwen	2020	105			
De Wijert Huismeesters	2022	98			
Totaal		534	Totaal		390

Op 1 januari 2023 is er sinds de oprichting van het groencompensatiefonds € 534 duizend gestort. Daarvan is inmiddels € 390 duizend gereserveerd of besteed aan

vergroening van projecten. De € 98 duizend die in 2022 gestort is i.v.m. project de Wijert Huismeesters wordt naar alle waarschijnlijkheid in hetzelfde plangebied ingezet. Daarmee is er nog € 46 duizend beschikbaar.

Herplant kleine particuliere tuinen

We toetsen iedere aanvraag voor een omgevingsvergunning op het belang voor het behoud van de boom en op het belang voor het verwijderen van de boom. Hierbij toetsen we op de criteria 'kwaliteit', 'overlast', 'dringende reden' of 'waardering'. Bij overlast kan het gaan om lichtreductie of schaduwwerking, om opdruk van verharding door boomwortels of om schade aan bouwwerken.

Voorheen gold geen herplantplicht voor een overlast veroorzakende boom op een perceel kleiner dan 300 m² waarbij een nieuwe boom in de toekomst weer voor overlast kon zorgen. Sinds de harmonisatie van de beleidsregels in 2021 geldt de herplantverplichting ook voor dit soort situaties. Hierbij is in het beleid opgenomen dat bij niet voorziene en/of kennelijk zeer onredelijk benadelende situaties we in uitzonderlijke gevallen van de herplantplicht kunnen afzien ('kan' bepaling). Op basis van de bomenbalans 2021 hebben we voor 2022 het doel gesteld om vaker een herplantplicht op te leggen bij particuliere tuinen. Dit doel hebben we behaald. Door het toepassen van meer maatwerk zoals vaker een herplantplicht opleggen voor het planten van een kleiner blijvende boom, hebben we minder vaak gebruik hoeven maken van de 'kan' bepaling. In 2021 ging het nog om circa 20% van de verleende vergunningen, in 2022 was dit 10%. In die gevallen dat we geen herplantplicht konden opleggen ging het veelal om de kap van overlast gevende grote bomen in zeer kleine tuinen waarbij we het niet redelijk vonden om een herplantplicht of een financiële compensatie op te leggen. Dit verklaart dat in de bomenbalans bij particuliere vergunningen minder vaak een herplantplicht is opgelegd dan het aantal bomen dat gekapt is.

Bomenmonitor

De bomenstructuurvisie Sterke Stammen en het bomenbeleidsplan Haren geven kaders voor de aanplant van nieuwe bomen. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit in plaats van kwantiteit. Daarom willen we niet alleen inzichtelijk maken hoe de balans uitvalt tussen het aantal gekapte en herplante bomen (kwantitatief), maar willen we ook weten hoe de boomkroonbedekking zich door de jaren heen ontwikkelt (kwalitatief). In 2019 hebben we een analyse van het groen in de gemeente (bomenmonitor) gemaakt op basis van luchtfoto's en satellietbeelden (zomer/voorjaar 2014, 2016 en 2017), zie <https://duurzaamgroningen.nl/tuin-en-omgeving/interactieve-kaarten-over-bomen-hittestress-en-wateroverlast>. De bomenmonitor geeft een beeld van de totale hoeveelheid groen in de gemeente. Het toont zowel het groen in de openbare ruimte als dat van particulieren. Dit jaar laten we een nieuwe analyse maken. Met deze nieuwe data kunnen we de ontwikkeling van het groen goed volgen.

Ontwikkelingen i-Tree

i-Tree is een van oorsprong Amerikaans softwareprogramma dat de baten (ecosysteemdiensten) van bomen berekent. In totaal zijn voor bomen 20 ecosysteemdiensten gedefinieerd. i-Tree zet deze baten om en maakt het mogelijk de waarde van bomen in cijfers en euro's te bepalen. Het softwareprogramma is nog in ontwikkeling. Vanaf 2015 werken verschillende partijen waaronder verschillende kennisinstituten, gemeenten, boomadviesbureaus en boomkwekerijen aan het geschikt maken van i-Tree voor de Nederlandse situatie. Inmiddels zijn de volgende baten per

Volgvel 3

boom te berekenen: verbetering van luchtkwaliteit, tijdelijke waterberging, vastlegging van CO₂, energiebesparing van gebouwen (airco) en de productie van zuurstof.

Vanaf 2022 doen we mee aan het i-Tree 2.0 project van TU Delft samen met 7 andere steden. Via dit project wordt deze zomer op een aantal locaties binnen onze gemeente gemeten wat de invloed van hitte en droogte is op verschillende boomsoorten. De uitkomsten zullen vervolgens worden geïntegreerd in i-Tree. Wanneer alle baten zijn gedefinieerd en toepasbaar zijn binnen i-Tree kan hiermee in de toekomst de waarde van bomen in beeld worden gebracht en kan de financiering en belangen voor bomen in projecten en boombeheer beter worden onderbouwd.

Vervolg

Ook in 2023 werken we aan een verdere vergroening van onze gemeente. We maken daarbij gebruik van de ervaring die we vorig jaar hebben opgedaan. We constateren dat inwoners met de subsidieregeling minder bomen aanplanten dan met de actie 'Nieuwe dag, nieuw boom'. Om ervoor te zorgen dat inwoners hier meer gebruik van gaan maken, zetten we de komende tijd in op extra communicatie rondom deze regeling. In het kader van het project 'Aanplant extra bomen', waarbij we in 5 jaar 5000 bomen willen aanplanten, hebben we afgelopen voorjaar 750 bomen aangeplant op gemeenteground. Komend najaar zullen nog 250 bomen volgen. In Q1 van 2024 zullen we de bomenbalans over 2023 opstellen en u over de uitkomsten hiervan informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.